

PLANUL STRATEGIC DE DEZVOLTARE SOCIO-ECONOMICĂ A COMUNEI MĂLĂIEȘTI

(raionul Orhei)

2021- 2026

APROBAT PRIN DECIZIA
CONSILIULUI LOCAL AL COMUNEI MĂLĂIEȘTI
NR. _____/_____
PRIMAR: CEBAN VICTOR
Elaborat cu ajutorul companiei



CUPRINS

CUPRINS	1
Abrevieri	2
Introducere	3
1. CADRUL GENERAL AL PLANULUI STRATEGIC	8
1.1 Viziunea	8
1.2 Misiunea	8
1.3 Valorile	8
1.4 Obiectivele	10
2. PROFILUL SOCIO-ECONOMIC AL LOCALITĂȚII	14
2.1 Date generale	14
2.2 Infrastructura de utilități publice	18
2.2.1 Alimentarea cu energie electrică	18
2.2.2 Alimentarea cu apă	18
2.2.3 Canalizare	18
2.2.4 Alimentarea cu gaze naturale	19
2.2.5 Alimentarea cu căldură	19
2.2.6 Telecomunicații	19
2.2.7 Rețeaua de drumuri	20
2.2.8 Fondul locativ	20
2.3 Capacitatea instituțională	22
2.4 Economia locală	24
2.5.1 Educația	26
2.5 Edificii sociale	26
2.5.2 Sănătate	27
2.5.3 Sport	28
2.5.4 Cultura și turism	29
3. PROCESUL DE ELABORAREA A PLANULUI STRATEGIE DE DEZVOLTARE SOCIO-ECONOMICĂ	32
3.1 Inițierea procesului de planificare	32
3.2. Înființarea echipei de planificare	33
3.3. Concordanța strategiilor de dezvoltare regionale cu cea locală	33
4. STABILIREA OBIECTIVELOR. REALIZAREA PLANULUI STRATEGIC	35
4.1. Stabilirea obiectivelor planului strategic	35
4.2. Etape de implementare	36
4.3. Riscuri și impedimente în procesul de implementare, metode de preîntâmpinare	37
5. MOMITORIZAREA PLANULUI STRATEGIC	41
5.1 Cadrul instituțional de monitorizare	41
6. PLANUL DE ACȚIUNI	44
7. IMPACTUL IMPLIMENTĂRII PLANULUI DE DEZVOLTARE	52

Abrevieri

APL	Administrația Publică Locală
ADR	Agencia de Dezvoltare Regională
AEÎ	Asociația de Economii și Împrumut
AEE	Agencia pentru Eficiență Energetică
BS	Bugetul de Stat
BL	Bugetul Local
BR	Buget Raional
CIPS	Comisia pentru Implementarea Planului Strategic
IMM	Întreprinderi mici și mijlocii
IDEP	Institutul de Dezvoltare și Expertiză a Proiectelor
EP	Echipa de planificare
GȚ	Gospodărie Țărăneasă
FEN	Fondul Ecologic Național
FEE	Fondul pentru Eficiență Energetică din Moldova
FISM	Fondul de Investiții Sociale din Moldova
FMF	Federația Moldovenească de Fotbal
FNDR	Fondul Național pentru Dezvoltare Regională
FRN	Fondul Rutier Național
MEC	Ministerul Economiei și Comerțului
MSMPS	Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale
ONG	Organizații non-guvernamentale
PPP	Parteneriat Public Privat
PM	Punct Medical
CS	Centru de Sănătate
RDN	Regiunea de Dezvoltare Centru
RDC	Regiunea de Dezvoltare Centru
RDS	Regiunea de Dezvoltare Centru
RM	Republica Moldova
SRL	Societate cu Răspundere Limitată
SA	Societate pe Acțiuni
UE	Uniunea Europeană
OMF	Oficiul Medicilor de Familie
CE	Consiliul Europei
UNESCO	Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Cultură și Știință

Introducere

”Calitatea și rezultatele oricărui proces depind, în cea mai mare parte, de corectitudinea stabilirii obiectivelor de identificare și delegarea corectă a responsabilităților și a angajamentelor, corelate cu metodele și resursele disponibile sau potențiale.”

Elaborarea planului de dezvoltare reprezintă unul din pașii cei mai importanți, care susțin procesele de dezvoltare locală condiționând și influențând în bună măsură evoluția acestora. Acest tip de planificare clarifică direcțiile și domeniile spre care se orientează efortul de dezvoltare al comunităților pe termen mediu și lung.

Principiile de bază care au stat la baza elaborării acestei strategii au fost următoarele:

- ❖ Principiul cunoașterii trăsăturilor locale. Programul a fost elaborat în urma unei analize atente a realităților din această comună;
- ❖ Principiul realității. Acest plan strategic prezintă potențialul, stadiul de dezvoltare și baza de plecare în cadrul procesului dezvoltării durabile;
- ❖ Principiul continuității și sustenabilității. Programul va fi îmbunătățit continuu și după adoptarea acestuia de către primărie;
- ❖ Principiul armonizării cu obiectivele de dezvoltare existente la nivelul Uniunii Europene;

Relevanța acestui tip de activitate constă în faptul că, aplicarea planului de dezvoltare regională va conduce la reducerea disparităților din cadrul spațiului rural și la propunerile de asistență a U.E.

Utilitatea elaborării planurilor de dezvoltare strategică este susținută de argumente, care în esență vizează:

Utilizarea resurselor umane



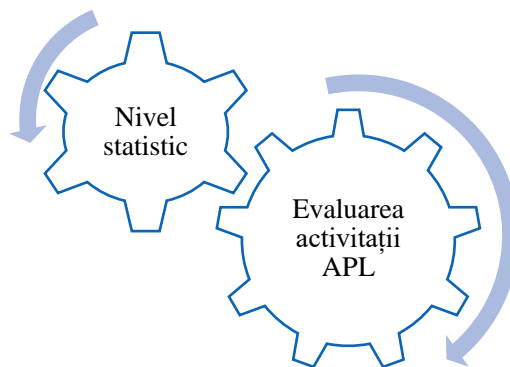
- utilizarea resurselor umane și logistice existente - elaborarea unui plan strategic de dezvoltare locală contribuie, pe termen mediu și lung, la gestionarea mai eficientă a resurselor locale (resurse umane, financiare, logistice etc.), permițând mobilizarea la cote superioare a acestor resurse în vederea atingerii obiectivelor propuse în cadrul planurilor de dezvoltare.



Planificarea

- existența unui plan de dezvoltare – care creează/facilitează obținerea resurselor financiare, care să susțină procesele de dezvoltare la nivel local. Planul strategic clarifică pentru toți factorii implicați în programele de ajustare sau dezvoltare socială, care sunt obiectivele urmărite de autoritățile locale, rolul planului de dezvoltare fiind acela de a modifica optica elaborării unor planuri conjuncturale prin care se urmărește elaborarea „planurilor de supraviețuire imediată” (satisfacerea unor nevoi imediate). Această perspectivă imediată trebuie înlocuită cu perspectiva dezvoltării strategice.

Scopul acestei lucrări, este de a face o diagnoză a spațiului rural la nivelul comunei, în vederea identificării principalelor probleme cu care se confruntă această comunitate, precum și definirea unui plan de dezvoltare rurală. Diagnoza acestui spațiu a fost realizată pe doua nivele importante:

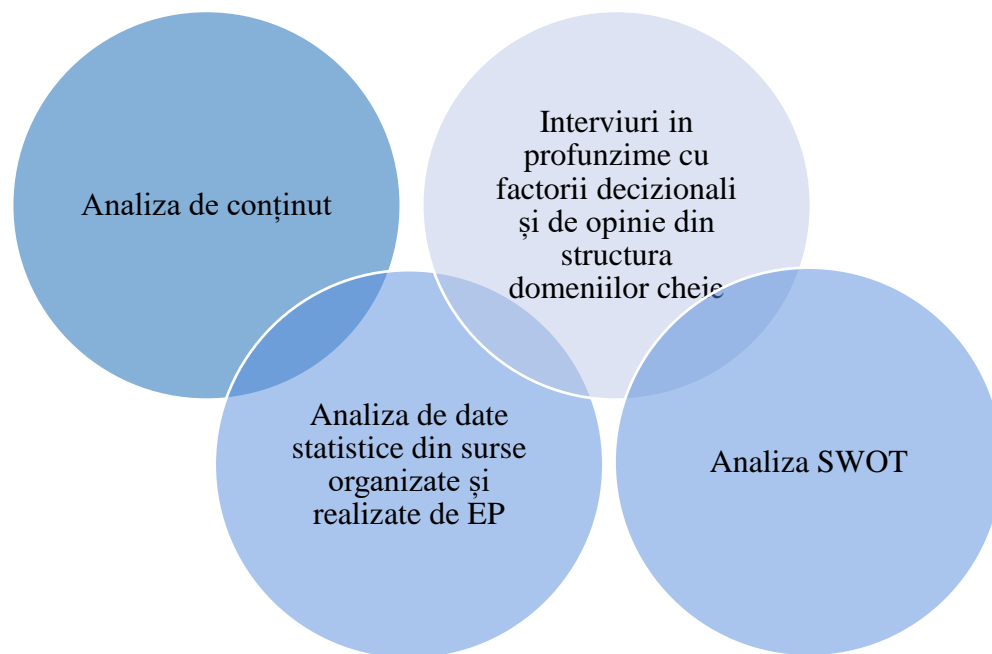


Planul de dezvoltare al comunei Mălăiești reprezintă un document cuprinzător, care exprimă valorile comunității locale și stabilește obiectivele de dezvoltare, conturând viziunea asupra viitorului comunei, indicând direcții de dezvoltare și punctând traiectoria evoluției printr-o succesiune de proiecte ce urmează a se concretiza într-o listă finală de acțiuni.

De asemenea, Planul de dezvoltare se constituie ca principal instrument de lucru al Consiliului Local Mălăiești, care va orienta gândirea, decizia și acțiunea către obiectivele superioare sau către premisele obiectivelor. Contextul ales pentru trasarea Planului de dezvoltare este definit de aplicarea modelelor europene de dezvoltare socială, economică și de mediu și opțiunea față de modelul de dezvoltare durabilă

Utilizarea instrumentelor de consultare a comunității locale a determinat adaptarea tuturor propunerilor de acțiuni, pentru ca într-un final Planul Strategic de Dezvoltare Socio-Economică să fie în consens cu aspirațiile locuitorilor comunei Mălăiești, raionul Orhei. Importanța acestui aspect este bazată atât pe certitudinea implicării viitoare a comunității în implementarea Planului Strategic de Dezvoltare Locală, cât și de posibilitatea asumării depline și conștiente a acestuia.

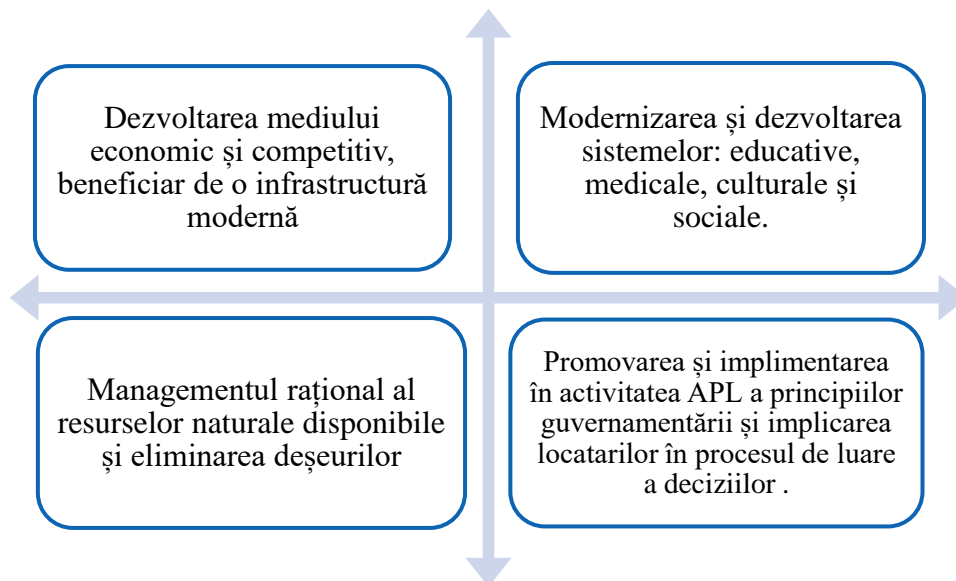
Metodologic, prezentul plan strategic are la bază și se fundamentează pe următoarele instrumente și proceduri de lucru:



Analiza SWOT este unul dintre cele mai utilizate instrumente de analiză, prin care se determină Punctele forte (Strengths) și Punctele slabe (Weaknesses), Oportunitățile (Opportunities) și Amenințările (Threats).



În baza rezultatelor obținute și prin analiza tendințelor de dezvoltare au fost elaborate recomandările pentru dezvoltare socio-economică a comunei Mălăiești, pentru următorii 5 ani: obiective – programe - acțiuni/proiecte. Primăria comunei Mălăiești, pentru a putea participa la realizarea obiectivelor cuprinse în Planul Strategic de Dezvoltare Socio-Economică, își va desfășura activitatea în următoarele direcții:



Responsabili de implementarea planului de acțiuni de dezvoltare strategică este Primăria și Consiliul comunei Mălăiești, precum și instituțiile administrative locale de profil (educație, sănătate, etc.). Planul de acțiuni - ca instrument de planificare și implementare – conține un set de politici sectoriale pe domenii de activitate, ce se aplică într-un termen determinat în scopul realizării obiectivelor generale fixate în planul strategic de dezvoltare socio-economică a localității.

Periodic, Planul de acțiune necesită a fi revizuit ținându-se cont de evoluția macroeconomică la nivel național, starea economiei la nivel municipal și local, precum și de opiniile comunității locale, cu privire la implementarea acestuia. Planul strategic este corelat cu cele mai importante documente strategice naționale, sectoriale și regionale.

- ❖ Strategia Națională de Dezvoltare Moldova 2020;
- ❖ Strategia Națională de Dezvoltare Moldova 2030;
- ❖ Strategia Națională de Dezvoltare Regională 2016 – 2020;
- ❖ Strategia Sectorială de Dezvoltare pentru anii 2014 – 2020 „Educația – 2020”;
- ❖ Strategia națională de sănătate publică pentru anii 2014-2020;
- ❖ Strategia de alimentare cu apă și sanitație pentru anii 2014 – 2028;
- ❖ Strategia de Gestionare a Deșeurilor în Republica Moldova, pentru anii 2013 – 2027;
- ❖ Strategia de dezvoltare a turismului "Turism 2020";
- ❖ Strategia de Dezvoltare Regională Centru 2016-2020;
- ❖ Programul regional sectorial în domeniul alimentării cu apă și canalizare din Regiunea de Dezvoltare Centru;
- ❖ Programul regional sectorial în domeniul managementului deșeurilor solide din Regiunea de Dezvoltare Centru;
- ❖ Strategia de Dezvoltare Socio-Economică a raionului Orhei pentru anii 2016-2020.

CADRUL GENERAL AL PLANULUI STRATEGIC

1.1 Viziunea

Viziunea planului de dezvoltare a comunei Mălăiești, raionul Orhei, reprezintă sinteza misiunii, valorilor, obiectivelor strategice specifice și a acțiunilor necesare pentru implementare în următorii cinci ani.

Rezultatul final al eforturilor comunității trebuie să se concretizeze în dezvoltarea unui mediu atractiv de afaceri, buna utilizare și gestionare a resurselor, protecția mediului și dezvoltarea durabilă. În plan social, crearea condițiilor pentru dezvoltare eficientă a infrastructurii, adaptată cerințelor populației, sprijinirea categoriilor sociale defavorizate. Administrația publică locală trebuie să asigure transparența, consultarea și colaborarea cu antreprenoriatul, societatea civilă.

1.2 Misiunea

Pentru realizarea Viziunii strategice a comunei Mălăiești misiunea comunității și a autorităților publice locale este: ***“Dezvoltarea durabilă a comunei Mălăiești, raionul Orhei, în scopul creșterii calității vieții prin crearea unui mediu economic și social prosper, sănătos și participativ, capabil să asigure bunăstarea cetățenilor.”***

1.3 Valorile

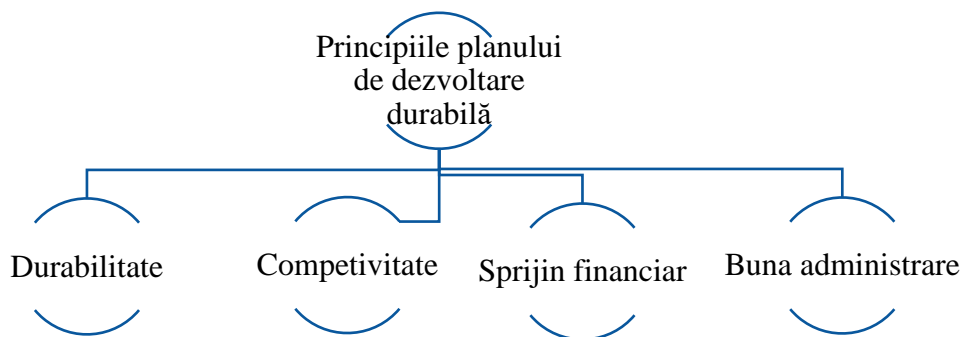
Realizarea viziunii și misiunii va fi asigurată de acceptarea de către fiecare locuitor al acestei comunități, a unui sistem de valori, care vor deveni norme de conduită și atitudine general acceptate în următorii cinci ani. Acest sistem este compus din următoarele valori:

- ❖ **Profesionalism.** Această valoare se va manifesta prin competență, rapiditate și calitate în soluționarea problemelor stringente ale comunității.

- ❖ **Responsabilitate.** Este valoarea care va asigura dezvoltarea în toate domeniile, care va fi asigurată prin asumarea de către responsabilii de implementare a obligațiilor de a efectua acțiunile până la sfârșit cu asumarea răspunderii pentru consecințe.
- ❖ **Transparență.** Activitatea în privința implementării strategiei de dezvoltare se va desfășura fiind permanent îndreptată spre maximizarea căilor și posibilităților de informare reciprocă a factorilor de decizie și a cetățenilor pentru asigurarea clarității și înțelegerii procesului în derulare.
- ❖ **Activism.** Această valoare este cheia succesului misiunii și trebuie să se manifeste prin simțul răspunderii în îndeplinirea obligațiilor asumate și prin perseverența la toate etapele realizării planului de acțiune.
- ❖ **Competență.** Această valoare se va manifesta prin implicarea în rezolvarea problemelor comunei a unor persoane care dispun de cunoștințele și abilitățile necesare, însărcinați cu exercitarea acestor atribuții și responsabilitate.
- ❖ **Cooperare.** Planul de dezvoltare va fi implementat doar lucrând împreună și în interes reciproc încercând să diminuăm divergențele la maxim.
- ❖ **Consultare.** Orice acțiune cu impact asupra unei mari părți a localității va fi discutată cu întreaga comunitate și implementată cu acordul majorității.
- ❖ **Respect reciproc.** Atitudine de stimă reciprocă atât în relațiile de serviciu, oficiale, cât și cele cotidiene.
- ❖ **Toleranță.** Respectul libertății a unui individ sau colectivității, prin acceptarea al unui alt mod de gândire și de comportare, precum și al opiniilor sale de orice natură (politice, religioase etc.)
- ❖ **Patriotism (local, național).** Sentiment de dragoste și devotament față de patrie și de popor, față de locul de baștină, precum și promovarea tradițiilor și valorilor în timp și spațiu.
- ❖ **Meritocrație.** Capacitatea de autoanaliză a activității ce se manifestă prin promovarea factorilor de decizie, în funcție de competență, profesionalism și omenie.
- ❖ **Onestitate.** Toate părțile implicate în procesul implementării planului strategic vor da dovadă de onestitate pentru a realiza o conlucrare sinceră în vederea realizării cu succes a Planului.

1.4 Obiectivele

În cazul strategiilor pe termen lung trebuie să se ia în considerare cu foarte mare atenție viitoarele rezultate. Trebuie luat în calcul și faptul că rezultatul real, nu poate fi prevăzut deoarece situațiile neprevăzute pot și ele să exercite o influență importantă asupra lor. Obiectivele de dezvoltare ale comunei Mălăiești, se pot realiza numai în condițiile unei strategii/plan de dezvoltare, care urmează să stabilească cu claritate alternativele de dezvoltare a localității.



Durabilitate. Îmbunătățirea condițiilor de trai pentru toți locuitorii comunei, dar în special pentru persoanele defavorizate, precum și asigurarea un minim de condiții necesare pentru un trai decent, întru sănătatea și bunăstarea tuturor;

Competitivitate. Permite dezvoltarea economiei proprii în context local, regional, național și chiar internațional, promovarea unui sector privat productiv și competitiv;

Sprijin financiar. Să poată facilita accesul la o varietate de surse financiare, pentru a satisface nevoile de investiții și dezvoltare;

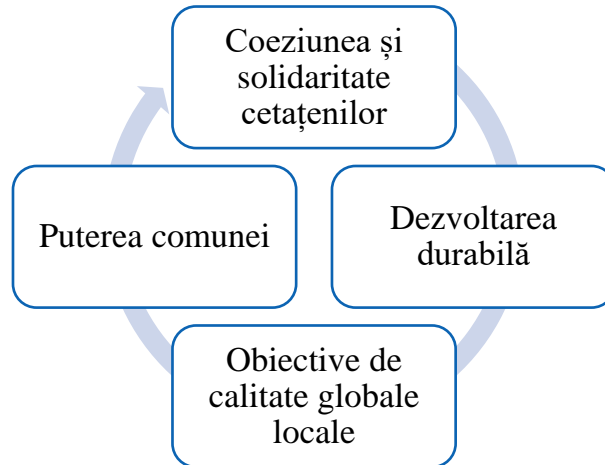
O bună administrare. Reacția eficientă și efectivă la problemele comunității prin responsabilizarea autorităților locale și parteneriatul cu societatea civilă.

Obiectivele strategice, constituie produsul final rezultat din contopirea celor trei factori ai procesului de planificare strategică pe termen lung la nivel local: Economia, Societatea, Mediul. Pentru realizarea viziunii strategice, activitățile tuturor factorilor implicați în procesul de dezvoltare locală vor fi orientate spre atingerea a 6 obiective strategice:

1. Implementarea, dezvoltarea și eficientizarea infrastructurii de utilități publice de calitate.
2. Asigurarea condițiilor pentru crearea unor activități economice rentabile, sporind totodată numărul locurilor de muncă în localitate.
3. Modernizarea, dezvoltarea și eficientizarea sistemului de educație, optimizarea sistemului de sănătate și protecție socială a comunei Mălăiești, raionul Orhei.
4. Reabilitarea, modernizarea infrastructurii culturale și de agrement, punerea în valoare a patrimoniului cultural.
5. Protecția mediului ambiant, informarea și implicarea populației în vederea utilizării raționale a resurselor naturale.
6. Implementarea în activitatea APL a unui sistem instituțional modern, transparent și implicarea localnicilor în procesul de luare a deciziilor.

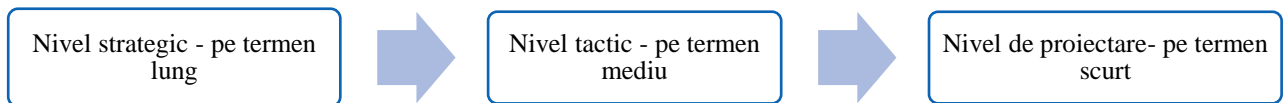
Obiectivele de dezvoltare ale comunei Mălăiești se pot realiza numai în condițiile unei strategii, care să stabilească cu claritate alternativele de dezvoltare ale comunei, în funcție de aceasta, să se stabilească și structura cursurilor de calificare a funcționarilor din APL.

Realizarea obiectivelor de dezvoltare socio-economică durabilă va lua în considerare următoarele criterii:

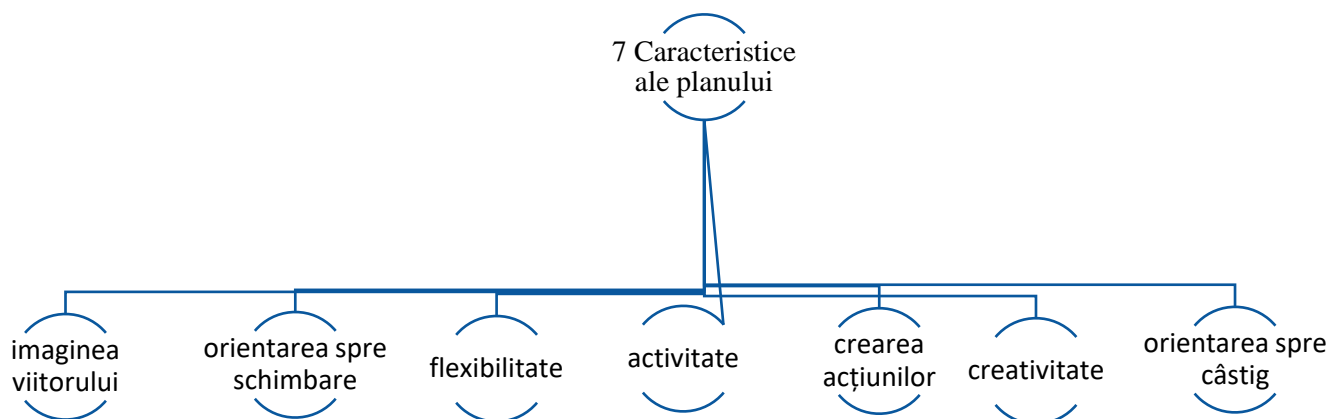


Capacitatea strategiei și a planurilor de acțiune de a răspunde nevoilor actuale, utilizând eficient resursele existente și adaptându-se viziunii generațiilor tinere reprezintă, de asemenea, un criteriu fundamental de realizare a obiectivelor majore a planului.

Pentru fiecare domeniu de planificare, există 3 niveluri:



În acest fel se acoperă complet aria de dezvoltare a comunei Mălăiești pentru perioada 2021– 2026. Planul de dezvoltare durabilă are cel puțin șapte trăsături caracteristice care se recomandă managerilor locali responsabili de acest domeniu.



Principalele obiective ale dezvoltării durabile ale comunei Mălăiești, constau în: dezvoltarea infrastructurii de bază a localității, protecția mediului, întărirea coeziunii sociale și reducerea sărăciei, regenerare rurală.

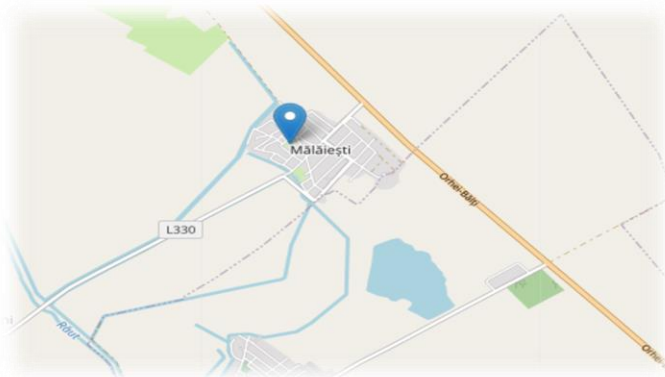
Redactarea strategiei pornește de la următoarele premise:

- ❖ Îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației;
- ❖ Ridicarea standardului calitativ al aspectului comunei, al construcțiilor, serviciilor și al imaginii în general;
- ❖ Oferirea de oportunități pentru intervenția sectorului privat în proiecte, fie sub forma investițiilor directe în proiecte izolate, fie sub forma parteneriatelor sau consultărilor permanente între parteneri;
- ❖ Adaptarea la inevitabilele schimbări, care au loc în localitate.

PROFILUL SOCIO-ECONOMIC AL LOCALITĂȚII

2.1 Date generale

Mălăiești este o comună din raionul Orhei, cu o suprafață de circa 0.73 kilometri pătrați, cu un perimetru de 3.82 km. Din componența comunei fac parte localitățile Tîrzieni și Mălăiești. Localitatea se află la distanța de 19 km de orașul Orhei și la 63 km de Chișinău. Comuna Mălăiești a fost menționată documentar în anul 1497 și dispune de o amplasare geografică favorabilă.



Repere Istorice

În noiembrie 1708, Gheorghe Rosetti, care stăpînea această localitate, o lasă ca moștenire fiicei sale Ecaterina și ginerului Constantin. Către 1765 Grigore Ghica Voievod

legiferează trecerea așezării în proprietatea lui Darie Donici. Apoi este menționat în actele datate cu 2 iulie 1779, 20 iulie 1796 și 14 iulie 1810. Recensămîntul populației din 1817 a găsit la Mălăiești 21 de gospodării țărănești.



Potențialul uman

La recensământul din anul 2004, populația constituia 1148 de oameni, dintre care 47.13% - bărbați și 52.87% - femei , iar conform datelor recensământului din anul 2014, populația comunei constituia 1273 de oameni, dintre care 613- bărbați și 660- femei. La momentul actual, sunt 1408 de locuitori-795 femei și 613-bărbați.

Repartizarea populației comunei pe grupe de vârstă

Nr. Ord.	Interval varste (ani)	Nr. Locuitori	% de Locuitori
1	18 - 25	90	8.81
2	26 - 35	236	23.09
3	36 - 45	242	23.68
4	46 - 55	157	15.36
5	56 - 65	170	16.63
6	66 - 99	127	12.43

Componența etnică a comunei este divizată în felul următor: moldoveni – 98%, ucraineni – 0,86%, ruși – 0,48%, altele 0.

Apartenența etnică a comunei Mălăiești

Nr. Ord.	Nationalitate	Nr. Locuitori	% de Locuitori
1	Moldoveni/Romani	1 128	98
2	Ucraineni	12	0,48
3	Rusi	6	0.52
4	Gagauzi	0	0
5	Bulgari	0	0
6	Evrei	0	0
7	Polonezi	0	0
8	Romi/Tigani	0	0
9	Altele	0	0

Cadrul natural

Suprafața totală a teritoriului comunei Mălăiești, r-nul Orhei, constituie cca. 0.73 kilometri pătrați, cu un perimetru de 3.82 km din care suprafața terenurilor cu destinație agricolă constituie 60 la sută din total (cca. 1580 ha), terenurile destinate industriei, transportului telecomunicațiilor și cu alte destinații speciale – 35,65 ha; terenurile fondului silvic 122 ha; terenurile fondului apelor- 25,9 ha; imașuri 569,2 ha.

Prin urmare, însăși structura fondului funciar al comunei Mălăiești permite practicarea intensă a cultivării cerealelor, creșterii viței-de-vie pe terenurile agricole și a plantațiilor pomicole. În localitatea Mălăiești, pe o suprafață de aproximativ 5 ha a fost amenajat un parc public, care este îngrijit de către lucrătorii Ocolului Silvic local.

Fondul acvatic al comunei este format dintr-o suprafață totală de 25,9 ha, în special de cele 2 iazuri situate în apropierea terenurilor cu destinație agricolă din regiunea de vest a comunei. Comuna nu dispune de așa resurse naturale, precum ape subterane sau zăcăminte minerale de orice tip, aceasta se bucură de o serie de avantaje ce pot contribui semnificativ la dezvoltarea acestuia, dar în același timp se confruntă cu probleme ce constituie adevărate obstacole în calea evoluției economice, în condițiile accentuării acestora.

Clima

Clima este temperat continentală unde bilanțul radiativ constituie 45-50 kkal. Iarna de obicei, este blândă și scurtă, dar își poate arăta și capriciile. Vara e lungă și călduroasă. În mediu pe an au fost înregistrate 2060 ore cu soare. Conform „Gidului agroclimateric al Republicii Moldova” din 1969, cea mai blândă lună de iarnă este decembrie - temperatura medie fiind 2° C, cea mai rece este luna ianuarie - cu -3,5° C. Minimumul absolut al temperaturii a fost înregistrat de asemenea în ianuarie și constituie -34 C. Vara temperatura medie este +19,5°C, iarna -5,2°C. Cea mai caldă lună a anului este iulie, temperatura medie a aerului înregistrând +20,5° C, maximumul absolut +38° C.

Viteza medie anuală a vântului e de 4,4 m/sec cu intensificări în februarie-martie și noiembrie. În iulie și august, suflă vânturi uscate, fierbinți. Cantitatea medie anuală de precipitații e de 485 mm. Prima zăpadă cade pe la sfârșitul lui octombrie și s-a înregistrat ca

fiind stabilă între 20-25 noiembrie. Stratul de zăpadă se menține în medie 55-65 de zile, grosimea lui în locuri deschise atingând 15-20 cm, iar în unele ierni depășește 50 cm.

Ultimul îngheț la sol primăvara e în jurul datei de 2 mai, primul îngheț de toamnă - pe la 4 octombrie. Iarna înghețurile la sol au adâncimea medie de 25-30 cm și maximă - de 50-70cm. În perioada octombrie-aprilie se formează polei. Frecvența cea mai mare a zilelor cu chiciură (promoroacă) se înregistrează în decembrie și ianuarie, fenomen ce des provoacă daune colosale.

Solurile

Pe întreg teritoriul comunei se întinde o regiune a cernoziomurilor tipice și levigate, cu pete de cernoziomuri podzolice, a solurilor brune și cenușii închise de pădure. care formează numeroase areale continui pe înălțimea Nistrului, humico-calcaroase, cernoziomuri, soluri aluviale de fâneață, mlăștinoase, solonceacuri. În luncile Nistrului, Răutului și ale râurilor mici se întâlnesc sluri aluviale, salinizate, mlăștinoase, iar pe înălțimi - cernoziomuri de fâneață. Dezvoltarea extensivă a agriculturii a creat o situație când pământurile arabile constituie 75-80%.

2.2 Infrastructura de utilități

2.2.1 Alimentarea cu energie

Pe raza comunei Mălăiești, raionul Orhei sunt rețele de linii electrice aeriene de tensiune medie și joasă. Starea liniilor de distribuție este bună. Alimentarea cu energie electrică a comunei Mălăiești, r-nul Orhei este realizată în proporție de 100% printr-un număr de 430 de piloni electrice. Localitățile comunei sunt deservite și asigurate cu energie electrică de către întreprinderea Î.C.S „Premier Energy” S.R.L. Ca alternativă de economisire a resurselor financiare pentru resursele energetice este utilizarea energiei solare. Una dintre soluții ar fi utilizarea panourilor solare pentru apă caldă la instituțiile de învățământ din localitate. În prezent se indentifică surse financiare pentru extinderea iluminatului stradal pe teritoriul întregii localități.

2.2.2 Alimentarea cu apă

Sursa primară de apovizionare cu apă potabilă, în comună o constituie fântânile de tip mină. În localitate fântâni arteziene, ale căror apă este utilizată de către localnici pentru necesitățile casnice de zi cu zi. Cu toate acestea, există un risc real și continuu că în unele zone ale localității calitatea apei din fântâni să fie nesatisfăcătoare. În acest caz, este necesară efectuarea unei analize a calității apei, cu o marcă ulterioară a fântânilor. Comuna Mălăiești nu dispune de un sistem centralizat de alimentare cu apă a caselor de locuit și a edificiilor social administrative, cu excepția grădiniței de copii și OMF, care dispun de sistem propriu de alimentare cu apă. În pofida lipsei sistemului centralizat de apeduct, comuna este asigurată cu apă prin utilizarea pompelor conectate la sursele locale.

Comuna nu dispune de sisteme de irigare, dar datorită amplasării sale geografice, și în apropiere aflându-se râul Nistru și deținând 6 bazine acvatice, este necesară demararea implimentării unor proiecte de irigație la scară mică pe unele sectoare de teren din perimetrul agricol, amplasate în imediata apropiere a acestuia. Construcția și reabilitarea sistemelor de irigare sporesc posibilitatea asigurării terenurilor agricole cu cantitatea de apă necesară, ceea ce va permite sporirea productivității terenurilor creșterii produselor agricole de calitate.

2.2.3 Canalizare

Comuna Mălăiești nu deține sistem centralizat de canalizare, care ar asigura evacuarea apelor uzate din locuințe și obiectele economice și social-administrative (excepție fiind gradinița de copii care deține sistem propriu de canalizare). Deșeurile se evacuează în bazine neautorizate improvizate, impactul negativ asupra stării mediului înconjurător, fiind unul colosal. Obiectele social-administrative sunt dotate cu sistem de epurare a apelor uzate, care se află în stare nesatisfăcătoare de exploatare. Proiectarea, construcția și conectarea tuturor edificiilor de stat la sistemul de canalizare, ar constitui una din necesitățile primordiale ale comunității și se vor căuta surse de finanțare spre realizarea acestora.

2.2.4 Alimentarea cu gaze naturale

Comuna Mălăiești dispune de rețele de distribuție a gazelor naturale pe teritoriul celor două localități. Unele gospodării încă își realizează prepararea hranei la aragazuri aprovizionate din butelii de gaz lichefiat/electrice, precum și la cuptoare/sobe cu lemne/cărbune. Neconectarea gospodăriilor la gaze naturale este lipsa inițiativei private și a mijloacelor bănești, plus la acestea și costul ridicat a 1m³ gaz natural furnizat consumatorului final. Imposibilitatea suplinirii de către solicitant a condițiilor prevăzute de către furnizor în avizul de racordare la rețeaua de gaze naturale, reprezintă un alt exemplu de factor care împiedică realizarea contractelor de furnizare a combustibilului către consumatorii finali existenți.

2.2.5 Alimentarea cu căldură

Edificiile sociale și marea majoritate a gospodăriilor comunei Mălăiești, își asigură căldura în sezonul rece pe baza sobelor și cazanelor autonome pe bază de lemne și/sau cărbune, instalațiilor termice improvizate. Există suficiente premise de a implementa în majoritatea edificiilor social-administrative cazane autonome pe bază de biomasă, care furnizează agent termic la un preț mult mai jos comparativ cu utilizarea gazului natural. În urma implementării unui proiect finanțat PNUD, din toate edificiile sociale, doar grădinița de copii, dispune de o cazangerie autonomă pe baza de biomasă. Premisele respective sunt legate de existența în regiune a agenților economici producători de bricheți/peleți la prețuri rezonabile, precum și abundența în regiune a materiei prime pentru producerea biomasei.

În perspectivă ar fi benefică efectuarea unor serii de lucrări de termoizolare a edificiilor social- administrative, ceea ce ar permite conservarea agentului termic și reducerea cheltuielilor pentru resursele energetice.

2.2.6 Telecomunicații

În comuna Mălăiești telefonia fixă este asigurată de către operatorul național – SA Moldtelecom, care asigură în proporție de 95 % gospodăriile comunei cu numere de telefon:. Același operator asigură continuu racordarea gospodăriilor la rețeaua de Internet, și conexiune TV prin cablu-75% din gospodării. Din cauza numărului relativ mare de gospodării conectate la rețeaua internet pe teritoriul comunei nu activează un centru public de conectare și difuzare

la internet. Localitatea se află în aria de acoperire a operatorilor de telefonie mobilă Orange, Moldcell și Unite.

2.2.7 Rețeaua de drumuri

Așezarea geografică a comunei pe axa Mălăiești-Chișinău este în special de apropierea drumului de importanță națională M2, care e o șosea cu statut de drum magistral în partea central-nordică a Republicii Moldova, cu o lungime de 155 km. Drumul leagă capitala Chișinău via Orhei și Soroca de granița cu Ucraina prin Cosăuți. Cu toate că nu există nici un pod peste Nistru, în Ucraina drumul este continuat de R08 până la Vinnița.

Deplasarea populației comunei spre centrul raional, or. Orhei, este asigurată zilnic de mai multe rute de transit, distanța până la centrul raional fiind de doar 19 km. Comuna dispune de stații auto amenajate. Rețeaua de drumuri - lungimea totală a drumurilor din oraș este de 35.7 km. Starea drumurilor, contestată frecvent de populația din localitate, este una dintre preocupările APL. Drumurile din localitate sunt în stare bune, deși necesită reparații curente. Este necesară și repararea trotuarelor, îndeosebi ale celor din zona centrală a comunei. Pentru următorii ani se propune construcția și renovarea unor noi tronsoane de drumuri, ce va contribui la crearea unor comunități durabile, sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri în regiune și crearea locurilor de muncă; îmbunătățirea infrastructurii de acces prin asigurarea unei infrastructuri de transport.. Pentru următorii ani se propune construcția și renovarea unor noi tronsoane de drumuri, ce va contribui la crearea unor comunități durabile, sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri în regiune și crearea locurilor de muncă; îmbunătățirea infrastructurii de acces prin asigurarea unei infrastructuri de transport.

2.2.8 Fondul locativ

Fondul locativ al comunei Mălăiești este estimat la 1408 de locuitori. Conform datelor oficiale, la momentul actual în comună, sunt înregistrate cca 392 de gospodării casnice, iar mărimea medie a unei gospodării era de 2,5 persoane.

Analiza SWOT



Puncte Tari

Instituții sociale funcționale.
Existența rețelelor de electricitate, telecomunicații, precum și asigurarea cu agent termic a edificiilor social-culturale.
Existența rețelelor de cablu TV și internet în localitate.
Existența drumului R7 în preajmă, care asigură conexiunea cu restul țării.
Rețea de drumuri locale reabilitate și modernizate/ restul fiind în curs de execuție.
Proximitatea față de centrul raional -Orhei
Teren suficient destinat construcției de locuințe individuale

Puncte Slabe

Dezvoltarea insuficientă a infrastructurii sociale (aria de acoperire a apeductului, iluminatului stradal, sistemul de canalizare și a stației de epurare).
Deversarea apelor reziduale menajere în locuri neamenajate, fapt ce duce la poluarea apelor (de suprafață și subterane) și solului.
Starea precară a unor porțiuni de drum în unele regiuni din comună.
Lipsa mijloacelor de transport adecvate și a căilor speciale de acces pentru persoanele cu handicap, în instituțiile social-cultural.
Asigurarea inefficientă cu agent termic a unor edificii social-administrative.
Lipsa gazificării localității
Izolarea termică a clădirilor este necorespunzătoare;



Oportunități

Atragerea investițiilor externe.
Existența unor programe cu finanțare nerambursabilă pentru reabilitarea termică.
Renovarea drumurilor locale și amenajarea canalelor de scurgere a apelor pluviale.
Extinderea rețelelor de utilități publice în toată localitatea.
Ridicarea nivelului de trai al populației prin aducerea la un nou nivel a calității întregii infrastructurii sociale.
Identificarea posibilităților de realizare a unui sistem de canalizare eficient.

Amenințări

Imposibilitatea de conformare la standardele europene de trai din cauza costurilor ridicate
Incapacitatea financiară a locuitorilor de a acoperi desinestătător costurile de racordare la rețelele de apeduct, gazificare ș.a.

2.3 Capacitatea instituțională

Primăria comunei Mălăiești dispune de propriul sediu – clădire tipică. Starea tehnică a clădirii este bună. Sediul este conectat doar la rețelele de electricitate și telecomunicații iar celelalte la momentul actual lipsesc (gaz și apeduct) apa potabilă fiind asigurată din sursele locale ale comunității. Încălzirea clădirii Primăriei la moment este asigurată de către convectoare electrice și a agentului termic pe bază de cărbune.

Din componența aparatul primăriei fac parte: primarul, secretarul consiliului, specialist în reglementările proprietății funciare, contabil-șef, perceptorul fiscal, asistent social, polițist de sector. Toți specialiștii dispun de un stagiu de muncă de minim 1 an. Activitatea primăriei este foarte bine concepută. Prin urmare, secretarul consiliului, este direct responsabili pentru starea lucrurilor la toate compartimentele în cadrul localității. Fiecare săptămână se petrec ședințe de lucru ale primăriei, unde se discută despre toate problemele comunei și se caută soluții de rezolvare. Comuna Mălăiești este deschisă către public, este prezentat activ în cadrul trusturilor media, posturilor de televiziune, radio, presă, rețele de socializare, fapt ce sporește notorietatea comunității locale.

În condițiile actuale când se necesită, în mod prioritar, atragerea surselor financiare externe pentru demararea proiectelor de importanță majoră pentru sat, funcționarii primăriei/consilierii urmează a fi instruiți în domeniul atragerii fondurilor externe/investițiilor, managementului proiectelor. La fel este necesară suplinirea cunoștințelor în domeniul administrației publice, operarea tehnicii de calcul. În perspectivă se preconizează implementarea unui circuit electronic al tuturor documentelor APL, fiind implementat proiectul „Primăria electronică”. Primăria acestei comune dispune recent de o pagină web, unde are loc plasarea informației spre atenția tuturor locuitorilor- <http://malaiesti.comuna.md/>

În perspectivă, în vederea sporirii gradului de implicare a cetățenilor în procesul decizional al APL se impune elaborarea unui mecanism de implementare în activitatea aparatului Primăriei a prevederilor Legii privind transparența în procesul decizional (Nr. 239 din 13.11.2008). Securitatea cetățenilor în cadrul comunei este asigurată de polițistul de sector. În comuna Mălăiești este amplasat un Oficiu Poștal.

Analiza SWOT



Puncte Tari

Personalul primăriei este calificat, cu o bogată experiență în domeniu.

Activitatea Primăriei este bine concepută și organizată.

APL dispune de calculatoare conectate la Internet.

Membrii APL au abilități și experiență în domeniul dezvoltării proiectelor.

Adunările cu localnicii sunt petrecute frecvent, în funcție de necesitate.

În viziunea sătenilor, dinamica din ultimii 10 ani este pozitivă în soluționarea problemelor cu care se confruntă localitatea.

Localnicii sunt gata să se implice în suportul administrației publice locale în procesul de implementare a proiectelor.

Puncte Slabe

Nivel scăzut de implicare și informare a cetățenilor cu privire la problemele comunei și în procesul de luare a deciziilor.

Suplinirea redusă a paginii electronice cu informație relativă activității APL.

Societatea civilă este insuficient implicată în activitățile de ordin social a localității.

Lipsește un sistem de indicatori de performanță, în bază de analiză a resurselor existente, a problemelor și a oportunităților, pe care angajații să-l atingă în perioade definite de timp.



Oportunități

Atragerea investițiilor externe.

Implicarea mai activă a tineretului în dezvoltarea localității.

Actualizarea informativă a paginii electronice a comunei.

Stabilirea unor contacte durabile și colaborarea cu localități din țările vecine în vederea soluționării unor probleme comune (proiecte, măsuri culturale, schimb de experiență).

Participarea membrilor APL în cadrul proiectelor internaționale, cursuri de perfecționare.

Gestionarea eficientă a bugetului local.

Optimizarea activității APL.

Prezența ONG care se implica în soluționarea problemelor comunei.

Amenințari

Lipsa resurselor financiare la nivel local, insuficiente pentru sprijinirea și/sau promovarea unor investiții majore.

Instabilitate legislativă

Salarizare nemotivantă a persoanelor cu studii superioare și de specialitate, care activează în domeniul administrării publice.

2.4 Economia locală

Economia locală. Sectorul economic al comunei este reprezentat de cca 10 agenți economici. Printre cele mai răspândite forme organizatorico-juridice ale activităților economice din localitate, sunt societățile cu răspundere limitată și întreprinderile individuale. Conform datelor Biroului de statistică activitățile economice nelicențiate sunt orientate în special pe activități de comerț, cultivarea legumelor și a cerealelor, creșterea animalelor.

Activitățile economice specifice care se desfășoară în comuna Mălăiești sunt agricultura: cultivarea pământului individual, în special creșterea cerealelor, creșterea animalelor; industrie: prelucrarea materialelor din fier, prelucrarea lemnului, producerea ușilor și ferestrelor; comerț :comercializarea mărfurilor alimentare și nealimentare prin întreprinderi individuale și SRL. Comuna Mălăiești este caracterizat printr-un nivel mediu al dezvoltării industriei. Celelalte cauze ale subdezvoltării sectorului economic în general și cel industrial în particular, în localitate sunt similare celor din întreaga țară, însă ceea ce împiedică cel mai mult dezvoltarea industriei din comuna Mălăiești ține de: infrastructura industrială slab dezvoltată, lipsa unei strategii de promovare a produselor locale pe piețele interne și externe, neasigurarea calității produselor și lipsa tehnologiilor moderne.

De asemenea, potențialul uman încadrat în această sferă necesită pregătire profesională calitativă de specialitate. În prezent, din lipsa locurilor de muncă la sate și a condițiilor de locuire, satele și comunele au devenit neatractive pentru tineret. Lipsa forței de muncă de calitate în localitățile rurale constituie un impediment pentru atragerea investițiilor. Sunt necesare activități de promovare a unor întreprinderi din domeniul dat, ce ar acoperi necesitățile pieței naționale din partea de Centru a Republicii, cu un potențial de a fi extinse pe piața de desfacere internațională. Pentru aceasta sunt necesare tehnologii moderne în industrie, precum și materie primă de o nouă calitate.

Analiza SWOT



Puncte Tari

Așezarea geografică favorabilă dezvoltării agriculturii.
Infrastructura de acces favorabilă pentru dezvoltarea mediului economic.
Proximitatea față de piața locală de desfacere
Disponibilitatea resurselor umane.
Costul scăzut al forței de muncă.
Terenuri agricole cu potențial existent pentru obținerea de produse agricole ecologice.
Terenuri agricole preponderent consolidate.

Puncte Slabe

Potențialul economic al comunei este slab valorificat în comparație cu posibilitățile de dezvoltare .
Slaba valorificare a resurselor naturale și a materiilor prime din mediul rural.
Accesul la credite a întreprinderilor mici este scăzut.
Întreprinderile mici se confruntă cu probleme de slabă capitalizare, lipsa gajului, experiența limitată în utilizarea creditelor, rate înalte ale dobânzii și accesul limitat la informația financiară de consultanță.
Lipsa capitalului străin în economia locală.
Resurse financiare la nivel local, insuficiente pentru susținerea /promovarea unor investiții.
Ponderea înaltă a populației antrenate în agricultură. Sectorul serviciilor slab dezvoltat.
Slaba implementare a sistemului de asigurare a calității producției agricole conform normelor europene.



Oportunități

Valorificarea potențialului legat de așezarea geografică a comunei.
Atragerea investițiilor externe.
Stimularea antreprenorilor locali și potențiali.(sectorul agricol: frigidere industriale, linii de sortare și ambalare, prestări servicii populației, industria de producere și prelucrătoare).
Stimularea producătorilor locali prin aplicarea tehnicilor și tehnologiilor moderne.
Încurajarea și dezvoltarea parteneriatelor de tip public-privat.
Atragerea turiștilor prin deschiderea zonelor de agrement, agropensiuni, investiții directe în târguri, festivaluri, piețe tradiționale și alte manifestări tradiționale locale.

Amenințări

Insuficientă informare și educare a populației pentru dezvoltarea durabilă a agriculturii, protecția mediului.
Nivelul scăzut al veniturilor populației.
Capacitatea scăzută de atragere de investiții.
Nivelul scăzut de receptivitate a populației locale la programele de finanțare.
Creșterea ponderii muncii la negru, cu efecte negative asupra pieței muncii, economiei locale și asistenței sociale în perspectivă.
Scăderea volumului transferurilor făcute de persoanele plecate la muncă peste hotarele țării.
Rata ridicată a dobânzii la credite.
Resurse financiare insuficiente pentru finanțarea și co-finanțarea proiectelor.

2.5 Edificii sociale

2.5.1 Educația

Pe teritoriul localității activează o instituție preșcolară și un gimnaziu. Starea tehnică a instituțiilor educaționale este relativă bună, fiind efectuate în ultimii ani lucrări de reparații/renovare a acestora. În toate instituțiile educaționale regimul de lucru, este de 5 zile în săptămână. Clădirea Gimnaziului din comuna Mălăiești este una tipică dispune de săli de clasă spațioase, bine amenajate, sală de sport, teren sportiv, sală de festivități, punct medical și cantină. Agentul termic este furnizat în perioada rece a



anului de la cazangeria autonomă pe bază de cărbune/lemne. La momentul actual în instituție activează 15 cadre didactice și 6 lucrători ai personalului tehnic. În vederea îmbunătățirii procesului educațional al localității se necesită înnoirea continuă a materialelor didactice, modernizarea tehnică a sălilor de studii, precum și ridicarea continuă a nivelului de calificare a pedagogilor și a personalului auxiliar. Gimnaziul Mălăiești a implimentat proiectul FISM „Lucrări de reparație la gimnaziul Mălăiești”.

În comuna Mălăiești mai activează și o instituție preșcolară. Per total, instituția este frecventată de 75 copii, totodată alții peste 20 așteaptă să fie înscriși în instituție. Contrar așteptărilor, numărul copiilor fiind într-o ușoară creștere în ultimii ani. Copiii de vârstă preșcolară sunt instruiți de 8 educatori, iar personalul auxiliar ajunge la număr de 17 persoane. Starea tehnică a edificiului este bună. Edificiul este conectat la rețelele de telecomunicații și dispune de pavilioane de joacă, sală de festivități, cantină și depozit. Agentul termic este furnizat în perioada rece a anului de cazangerie pe bază de biomasă. Necătând la investițiile realizate, este necesară, consolidarea și termoizolarea pereților, repararea pavilioanelor de joacă și a sălii sportive, dotarea intrării pentru persoane cu necesități speciale.

2.5.2 Sănătate



SĂNĂTATE

Domeniul medical al comunei este reprezentat prin OMF Mălăiești. În anul 2017 a fost inaugurat punctul de asistență medicală urgentă în localitatea Mălăiești din raionul Orhei, cu scopul de a facilita deservirea mai operativă a urgențelor medicale la nivel de prespital din raion și de a spori accesul populației la serviciile de asistență medicală urgentă.

De serviciile centrului medicilor de familie, beneficiază peste 1408 de locuitori ai localităților. Instituția medicală este situată în vecinătatea primăriei și a grădiniței de copii, starea tehnică fiind bună. Au fost efectuate lucrări de termoficare, prin schimbarea ușilor cât și a ferestrelor, lucrări de asigurare a instituției cu sistem propriu de apeduct. Nivelul de asigurare cu aparataj medical este unul mediu, iar agentul termic este furnizat prin intermediul sobelor pe bază de lemne/cărbune. Centrul medical dispune de un nivel mediu de asigurare cu aparataj și utilaj medical. La punctul de asistență medicală urgentă va activa o echipă de felceri care va deservi satele Mălăiești, Clișova, Clișova Nouă, Ciocîlteni, Brăviceni, Tîrzieni și Fedoreuca și o porțiune de aproximativ 14 km din drumul magistral M2 Chișinău-Soroca.

Instituția medicală este electrificată, conectată la rețelele de telecomunicații. Asistența medicală în cadrul comunei este asigurată de 1 medic de familie și 3 asistenți medicali.. Se necesită recalificarea continuă a personalului medical. La OMF se prestează următoarele servicii: administrarea medicamentelor intramusculare și intravenoase, acordarea serviciilor medicale în caz de urgență. Comuna nu dispune de un staționar medical de profil general sau specializat. În perspectivă se impune lărgirea spectrului de servicii medicale prestate locuitorilor, iar dotarea OMF cu unitate de transport ar permite colectarea probelor biologice de la locul de trai al pacientului dar și deplasarea medicilor de familie în teritoriu pentru deservirea populației.

2.5.3 Sport

Potențialul sportiv al comunei este valorificat la nivel relativ. În temei, tânăra generație, iubește și practică sportul, iar competițiile sportive, meciurile de fotbal și volei sunt nelipsite din activitățile localității. În ceea ce privește domeniul sportiv, comuna dispune de 2 stadioane, aflate în stare bună. Comuna Mălăiești este



reprezentată la competiții de către echipa de fotbal cu scopul de a promova modul sănătos de viață. Comuna dispune de 2 stadioane și este reprezentată de către echipa locală de fotbal.

Analiza SWOT



Puncte Tari

În comună există un gimnaziu și o grădiniță de copii.
Instituțiile de învățământ au fost modernizate și sunt asigurate cu comunicații necesare.
Prezența cadrelor didactice cu experiență
Rezultate bune ale elevilor la sfârșitul anului școlar.
Creșterea numărului de parteneriate educaționale.
Existența unui Centru de Sănătate.
Grupele de persoane social-vulnerabile sunt sub supravegherea asistenților sociali, asistați de lucrători sociali
În comună există oficiu poștal.
Amenajarea în parcul comunei a locurilor de odihnă, locuri de joacă pentru copii și teren pentru practicarea sportului în aer liber.

Puncte Slabe

Baza tehnico-materială a instituțiilor de învățământ insuficient extinsă.
Lipsa unor spații de agrement pentru copii.
Fonduri insuficiente destinate asistențe imedicale și sociale.
Domeniul sportiv în cadrul localității este slab valorificat, cu rezerve de diversificare.
O parte a populației active a migrat în străinătate, copiii acestor persoane fiind lăsați în grija bunicilor sau rudelor.
Inexistența dispensarului veterinar.
Instabilitatea sistemului legislativ privind incluziunea școlară.



Oportunități

Lărgirea gamei de servicii medicale prestate.
Implementarea unor programe complexe de monitorizare a stării de sănătate a localnicilor.
Suplinirea personalului medical rezident și permanent.
Deschiderea unui centru social comunitar.
Implementarea unor programe consistente de asistență socială.

Amenințări

Scăderea interesului față de efectuarea studiilor în localitate.
Neglijarea tradițiilor locale, odată cu trecerea timpului.
Dificultăți în susținerea financiară a proiectelor de investiții cu caracter social.
Resurse financiare insuficiente pentru finanțarea și co-finanțarea proiectelor sociale.
Nereceptivitatea față de posibilitatea efectuării unor lucrări concrete în teritoriu prin intermediul granturilor străine și accesării fondurilor europene.
Reducerea ponderii populației active și îmbătrânirea acesteia.

Patrimoniul cultural al comunei Mălăiești, r-nul Orhei, constituie una din cele mai reprezentative file din moștenirea valorică a localității, menită să conserveze tradițiile și datinile băștinașe, care urmează a fi transmise generațiilor următoare. În comunitate în total sunt 2 case de cultură.

Casa de Cultură din comuna Mălăiești este centrul vieții culturale. Ea poate găzdui până la cca 200 de persoane. Se află în stare satisfăcătoare, în ultimii ani făcându-se careva investiții în reparația acesteia. Pe viitor ar fi binevenită



diversificarea activităților artistice, precum și crearea cercurilor tematice, activităților extra curriculare și promovarea meșteșugurilor și tradițiilor locale și naționale. Tot în cadrul casei de cultură își desfășoară activitatea ansambluri folclorice care sunt participante la toate manifestațiile locale și raionale. Conform planului de lucru și calendarul petrecerii măsurilor culturale, colectivele artistice participă la toate sărbătorile Naționale și religioase: concerte tematice; sărbători în cadrul comunei, măsuri culturale de suflet, participă la toate festivalurile raionale și după posibilități republicane; etc.





În incinta Casei de Cultură a comunei Mălăiești activează cu succes **Biblioteca Publică**, Biblioteca în continuare necesită reparații curente. La fel este necesară suplinirea fondului de carte. În scopul utilizării potențialului educativ al datinilor și obiceiurilor populare, conducerea localității insistă la organizarea a diferitor activități, cum ar fi șezători, serate și festivaluri.

Turismul. Considerat a fi un fenomen social și economic specific civilizației moderne, turismul este puternic ancorat în viața societății și ca atare, influențat de evoluția ei. Per ansamblu, dezvoltarea turismului în raionul Orhei este slabă, cu toate că potențialul de dezvoltare ar putea fi unul chiar ridicat, ținând cont de multitudinea și varietatea patrimoniului natural și cultural.

Însă, analizând situația actuală a infrastructurii de susținere a sectorului turistic și nivelul de promovare a obiectivelor turistice, potențialul de dezvoltare este estompat semnificativ. Cel mai important produs turistic al regiunii este diversitatea: peisagistică, etnică, culturală și religioasă. Prin trăsăturile fizico-geografice și patrimoniul cultural se poate exprima rolul și importanța socială a turismului în regiune. Diversitatea modalităților dedicate timpului liber are la bază potențialul turistic natural și antropic.

Prin urmare, domeniul turistic este unul cu mari perspective pentru comuna Mălăiești, fiind caracterizat printr-un bogat potențial turistic natural și antropic. Cu tradiții deosebite, bucătărie locală specifică, localitatea dispune de un potențial de apreciat pentru anii viitori. Potențialul turistic din localitate nu este valorificat și practic lipsesc prestatorii de servicii în domeniul turismului rural.

Analiza SWOT

 <p>Punctele Tari</p> <p>Tradițiile populare bine păstrate. Existența unei bucătării locale specifice. Existența manifestărilor cu valoare folclorică. Pe parcursul anului se petrec activități etno-culturale, sportive și de agrement. Monumente de importanță locală. Așezarea geografică este favorabilă dezvoltării turismului rural și de tranzit. Organizarea festivalurilor de nivel național și internațional.</p>	 <p>Puncte Slabe</p> <p>Potențialul cultural-turistic al localității este slab valorificat. Comuna nu dispune de un centru pentru copii și tineret. Lipsa interesului pentru dezvoltarea turismului ca potențial pentru afaceri și crearea de noi locuri de muncă. Comuna nu dispune de surse media proprii. Infrastructura turistică slab dezvoltată. Lipsa unităților de cazare turistică.</p>
 <p>Oportunități</p> <p>Identificarea surselor alternative de susținere financiară a activității colectivelor folclorice. Dezvoltarea și stimularea activității echipelor sportive locale existente și înființarea unor noi echipe. Valorificarea potențialului local (turistic, cultural, istoric, natural). Existența potențialului de dezvoltare a agroturismului. Crearea unui parc multifuncțional în centrul comunei</p>	 <p>Amenințări</p> <p>Infrastructura de transport slab dezvoltată și nemodernizată poate avea ca efect ocolirea zonei turistice a comunei Resurse financiare insuficiente pentru contribuțiile proprii la proiectele finanțate, în special în mediul rural. Inexistența unui Centru de Informare turistică prin preajmă.</p>

3. PROCESUL DE ELABORAREA A PLANULUI STRATEGIE DE DEZVOLTARE SOCIO-ECONOMICĂ

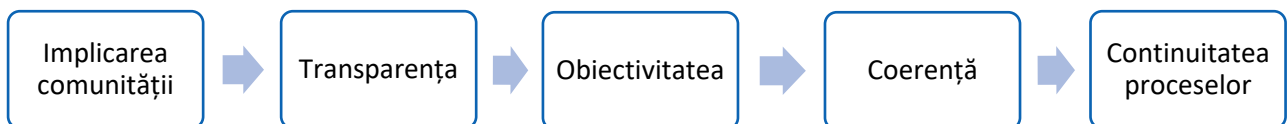
3.1 Inițierea procesului de planificare

Comuna Mălăiești, raionul Orhei trebuie să își însușească și să promoveze o viziune strategică în ceea ce privește dezvoltarea sa în viitor. Lipsa unei asemenea viziuni duce la o activitate administrativă dezorganizată, în cadrul căreia se pot rata oportunități și se pot consuma irațional resurse prețioase.

Experiența internațională a arătat că proiectele și programele operaționale funcționează cel mai bine atunci când fac parte dintr-un cadru încheșat și când există o coordonare la nivel strategic.

Procesul de planificare strategică are ca scop definirea reperelor strategice de dezvoltare a comunei pe o perioadă de 5 ani. Etapele metodologice principale ale procesului de planificare strategică au fost următoarele: realizarea unei analize preliminare, stabilirea viziunii asupra dezvoltării strategice a comunei Mălăiești, raionul Orhei, analiza sectorială a domeniilor strategice principale și articularea documentului strategic propriu-zis.

Principiile care au stat la baza procesului de planificare strategică au fost:



Elementul-cheie în inițierea procesului de planificare strategică este identificarea resurselor locale, care pot fi văzute ca principalele oportunități de dezvoltare pe viitor a comunei. Inițierea procesului de planificare strategică a început, după semnarea contractului de prestare a serviciilor de consultanță, urmată cu înființarea Echipei de Planificare (EP), desemnată de „Consil Prim” SRL. În urma dezbaterilor interne Echipa de Planificare a beneficiat de instruire din partea Institutului de Dezvoltare și Expertiză a Proiectelor (IDEP) prin facilitarea procesului de planificare.

Facilitatorul a explicat importanța elaborării planului, pașii de urmat, metode și tehnici de abordare a comunităților, metode de analiză a comunității în vederea identificării necesităților pentru stabilirea domeniilor de cuprindere a strategiei pentru elaborarea Planului Strategic de Dezvoltare Socio-economică a comunei Mălăiești, raionul Orhei. Au fost expuse metodele de consultare a comunității: workshopuri, metoda discuției, ședință de analiză, chestionare. Membrii EP au decis să utilizeze metoda chestionarelor.

Procesul de consultare a comunității, interviuarea, a durat 3 săptămâni, după care a urmat ședința de analiză și interpretare a cercetărilor efectuate. Pentru a da rezultate, planificarea strategică trebuie însoțită de promovare la nivelul administrației publice locale a unui management strategic integrat, la toate nivelurile, capabil să identifice și să speculeze oportunitățile apărute în beneficiul comunei.

3.2. Înființarea echipei de planificare

Echipe de planificare socio -economică a comunei Mălăiești, raionul Orhei a fost constituită pe baza propunerilor: IDEP, SCT și APL care au nominalizat persoanele investite cu încrederea pentru a-i reprezenta și a transmite problemele pe care aceștia le resimt și doresc a fi rezolvate în vederea îmbunătățirii vieții și dezvoltării durabile a comunei Mălăiești, raionul Orhei. Membrii EP au fost selectați astfel încât să fie acoperite toate domeniile de cuprindere a planului strategic. La înființare EP s-a ținut cont de voința fiecărui membru propus de a se implica în procesul de planificare strategică a comunei.

3.3. Concordanța strategiilor de dezvoltare regionale cu cea locală

La elaborarea Planului Strategic de Dezvoltare socio-economică a comunei Mălăiești s-a ținut cont de prevederile din Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2020”, aprobată prin Legea nr. 166 din 11 iulie 2012, Programele de dezvoltare a Raionului Orhei, Programul Sectorial în Eficiența Energetică pentru Regiunea de Dezvoltare Centru, Strategia reformei cadrului de reglementare a activității de întreprinzător (2016-2021), Programul Regional Sectorial de Management al Deșeurilor Solide pentru Regiunea de Dezvoltare Centru și alte documente de politici relevante. APL a participat la toate întrunirile ce au vizat stabilirea

priorităților, obiectivelor pe termen mediu și lung în vederea definirii planului strategic de acțiuni de dezvoltare socio-economică durabilă a Raionului Orhei.

Nemijlocit comuna Mălăiești este identificată în programele de dezvoltare ale raionului la așa compartimente precum: creșterea competitivității producției locale, diversificarea producției agricole, dezvoltarea turismului, renovarea rețelelor de drumuri locale și salubritatea teritoriului. Avantajele concordantei Planul Strategic de Dezvoltare Socio-Economică a comunei Mălăiești, cu strategiile sus menționate se vor materializa în posibilitatea accesării mai multor surse de finanțare pentru infrastructura publică de utilități (apă potabilă, sistemul de canalizare, infrastructura drumurilor, etc.), creșterea suportului financiar din partea donatorilor externi (BERD, BL, BEI, Comisiile UE).

4. STABILIREA OBIECTIVELOR. REALIZAREA PLANULUI STRATEGIC

4.1. Stabilirea obiectivelor planului strategic

La stabilirea obiectivelor strategice au servit informațiile din sondajul sociologic, analiza punctelor slabe și tari, oportunităților și riscurilor mediului extern, viziunile EP și a APL asupra viitorului localității.

După analiza pe baza unui set de criterii și după ierarhizarea problemelor, au fost stabilite drept prioritare 6 obiective strategice :

- ❖ **Obiectiv Strategic 1.** Implementare, dezvoltarea și eficientizarea infrastructurii publice locale
- ❖ **Obiectiv Strategic 2.** Asigurarea condițiilor pentru crearea unor activități economice rentabile, sporind numărul locurilor de muncă
- ❖ **Obiectiv Strategic 3.** Modernizarea și eficientizarea sistemului de educație, optimizarea sistemului de sănătate și protecție socială în comuna Mălăiești, raionul Orhei
- ❖ **Obiectiv Strategic 4.** Reabilitarea, modernizarea infrastructurii culturale și de agrement, punerea în valoare a patrimoniului cultural al localității
- ❖ **Obiectiv Strategic 5.** Protecția mediului ambiant, informarea și implicarea populației în vederea utilizării raționale a resurselor naturale
- ❖ **Obiectiv Strategic 6.** Implementarea în activitatea APL a unui sistem instituțional modern și transparent, implicarea civică în dezvoltarea comunei și în procesul decizional

4.2. Etape de implementare

Succesul realizării Planului Strategic de Dezvoltare Socio-Economică a comunei Mălăiești, raionul Orhei depinde, în mare măsură, de participarea tuturor locuitorilor la procesul de implementare și monitorizare a acestuia, de prezența unei coaliții încheiate în societate. În procesul realizării Planului Strategic de dezvoltare socio-economică a comunei Mălăiești, raionul Orhei vor fi implicați mai mulți actori, fiecare urmând un scop personal, îndeplinind rolul de implementator al acțiunilor planificate. Aceștia sunt:

- ❖ Administrația publică locală (Consiliul Local, Primarul, Primăria)
- ❖ Comunitatea Locală - locuitorii comunei și instituțiile publice locale
- ❖ Societatea civilă (ONG, femeile, tineretul, pensionarii, organizațiile confesionale și profesionale)
- ❖ Agenții economici
- ❖ Structuri externe (Consiliul raional Orhei, Organizațiile internaționale, Guvernul).

Implementarea Planului Strategic de Dezvoltare Socio-Economică a comunei Mălăiești, raionul Orhei poate fi divizată convențional în 3 etape:

Adoptarea Planului Strategic de Dezvoltare. În cadrul acestei etape, Planul Strategic de Dezvoltare va fi supus dezbaterilor publice la Adunarea Comunei. După dezbateri, scopul căreia este ajustarea propunerilor și recomandărilor făcute, Planul Strategic de Dezvoltare Socio-Economică a comunei Mălăiești, raionul Orhei va fi înaintat Consiliului Local spre aprobare. După aprobarea strategiei, Primăria va coordona elaborarea planurilor de acțiuni trimestriale și anuale privind realizarea strategiei în conformitate cu Planul Strategic de Acțiuni.

Implementarea Planului Strategic de dezvoltare se va efectua prin realizarea acțiunilor, activităților, măsurilor și proiectelor concrete de implementare. Pentru fiecare acțiune, proiect vor fi stabilite obiective, planul activităților necesare, perioada de desfășurare (durata), responsabilii și partenerii care vor realiza proiectul. De asemenea, vor fi

identificate/concretizate și asigurate sursele de finanțare a proiectelor propuse spre implementare.

Monitorizarea Planului Strategic de dezvoltare. În perioada de implementare responsabilii de realizarea planului de acțiuni vor raporta îndeplinirea activităților, proiectelor și atingerea obiectivelor specifice. Monitorizarea proiectelor, acțiunilor și strategiilor se va efectua prin intermediul Indicatorilor de implementare stabiliți. În cazul în care se vor identifica devieri de la Planul de acțiuni se vor iniția măsuri de corectare sau ajustare a acestui plan.

4.3. Riscuri și impedimente în procesul de implementare, metode de preîntâmpinare

Realizarea cu succes a acțiunilor propuse în Planul Strategic de Dezvoltare Socio-Economică a comunei Mălăiești, raionul Orhei, poate fi împiedicată de prezența anumitor riscuri și impedimente de implementare. Riscurile și impedimentele aferente implementării Planului Strategic de dezvoltare pot fi divizate în două categorii: (a) interne și (b) externe.

RISCURI DE IMPLIMENTARE INTERNE

Domeniul	Descriere
Managementul implementării Planului strategic	<ul style="list-style-type: none">❖ Confruntări de interese privind implementarea planului strategic.❖ Experiență insuficientă în elaborarea, promovarea și gestionarea proiectelor de dezvoltare.❖ Prevalarea intereselor personale.❖ Resurse financiare limitate.❖ Lipsa capacităților de atragere a investițiilor.

Parteneriat	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Neconlucrarea autorităților publice locale cu sectorul de afaceri și comunitatea. ❖ Indiferența și neimplicarea populației în susținerea activităților localității. ❖ Lipsa de experiență a structurilor societății civile și neimplicarea lor în soluționarea problemelor comunității. ❖ Neimplicarea partenerilor rezidenți și nerezidenți.
Dezvoltarea economică	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Lipsa interesului din partea comunității de afaceri în dezvoltarea bazei economice locale. ❖ Dependența sectorului agrar de condițiile climaterice. ❖ Posibilitățile financiare reduse ale APL și a agenților economici pentru investiții. ❖ Nivel scăzut de acumulare a impozitelor. ❖ Capacitatea redusă de cumpărare a populației din sat.
Socială	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Resurse limitate pentru acordarea asistenței sociale. ❖ Degradarea continuă a condițiilor de trai a populației. ❖ Emigrarea forței de muncă. ❖ Îmbătrânirea demografică. ❖ Lipsa sprijinului comunității în renovarea obiectelor de infrastructură socială.
Mediu	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Nedorința populației de a conștientiza pericolul folosirii apei poluate asupra sănătății lor . ❖ Lipsa doritorilor de a presta servicii de salubritate.

RISCURI DE IMPLIMENTARE EXTERNE

Domeniul	Descriere
Cadrul politico-juridic	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Instabilitatea politică. ❖ Contradicția și inconsecvența legislației în vigoare.
Relațiile cu partenerii externi	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Lipsa conlucrării cu autoritățile publice raionale și centrale. ❖ Micșorarea cuantumului transferurilor de la bugetul raional.
Starea economiei	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Potențial investițional redus. ❖ Inaccesibilitatea piețelor de desfacere de peste hotare. ❖ Infrastructură de afaceri nedezvoltată. ❖ Risc de țară.

La fel au fost identificate pericolele majore ce pot sta în fața implementării activităților planificate și posibilitățile de aplanare a acestora.

Riscuri	Metode de implementare
Indiferența membrilor comunității	<ul style="list-style-type: none"> ❖ organizarea adunărilor generale ❖ organizarea audierilor publice ❖ organizarea meselor rotunde și a ședințelor tematice ❖ prezentarea exemplurilor de succes ❖ desfășurarea concursurilor tematice
Insuficiența resurselor financiare	<ul style="list-style-type: none"> ❖ participare la concursuri de proiecte ❖ inițiative ale agenților economici prin crearea și dezvoltarea parteneriatelor ❖ crearea ONG-lor

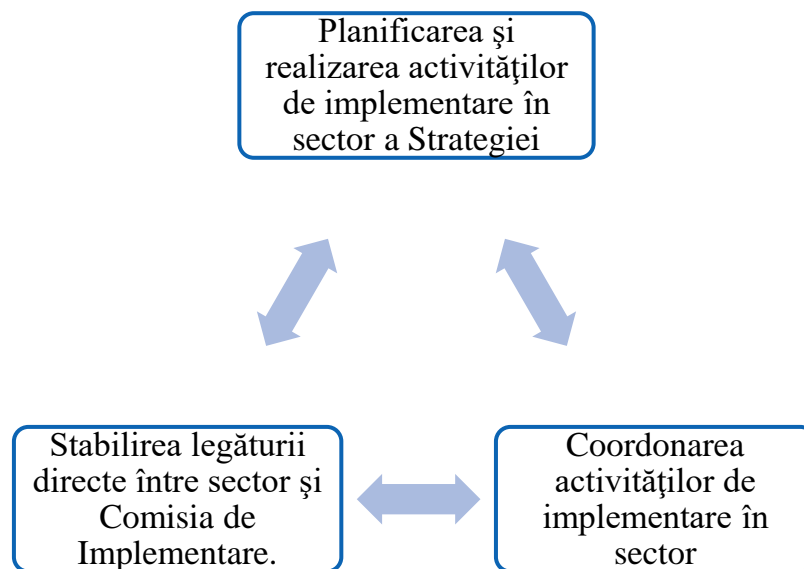
	<ul style="list-style-type: none">❖ contribuția populației❖ aportul donatorilor
Lipsa specialiștilor	<ul style="list-style-type: none">❖ pregătirea specialiștilor❖ motivarea specialiștilor❖ colaborarea cu organizațiile specializate❖ colaborare cu instituțiile de învățământ❖ pregătirea în teritoriu
Informarea redusă a populației	<ul style="list-style-type: none">❖ utilizarea mijloacelor mass-media❖ plasarea avizelor❖ organizarea adunărilor, seminarelor❖ publicarea buletinelor informative❖ plasarea informațiilor pe pagina electronică a localității❖ montarea panourilor de informare
Migrarea populației	<ul style="list-style-type: none">❖ crearea noilor locuri de muncă❖ îmbunătățirea sferei sociale
Instabilitate politică	<ul style="list-style-type: none">❖ informare privind programele politice❖ colaborare cu partidele politice❖ prezentarea propunerilor în cadrul întrunirilor

5. Monitorizarea Planului Strategic

5.1 Cadrul instituțional de monitorizare

Procesul de monitorizare a strategiei constă în: (a) evaluarea atingerii obiectivelor strategice și obiectivelor specifice care va fi realizată prin intermediul indicatorilor de implementare și (b) raportarea rezultatelor evaluării. În scopul asigurării transparenței procesului de implementare, precum și a participării locuitorilor în implementarea Planului Strategic de dezvoltare socio-economică a comunei Mălăiești, raionul Orhei, va fi creat Comitetul sătesc, în care vor intra săteni de diferite vârste, din toate părțile comunei. Comitetul va contribui la antrenarea cât mai activă a tuturor locuitorilor în rezolvarea obiectivelor Strategiei, cât și în procesul de luare a deciziilor privind implementarea proiectelor din cadrul Planului Strategic, astfel consolidându-se societatea civilă din comună.

Atribuțiile Comitetului Sătesc vor consta în:



Monitorizarea implementării planului strategiei se va efectua de Comisia pentru Implementarea Planului Strategic (în continuare CIPS). CIPS va fi creată cu statut de Comisie obștească pe lângă Consiliul Local și Primărie în componența căreia va fi asigurată reprezentarea tuturor factorilor implicați în dezvoltarea Comunei, inclusiv membrii Consiliului Participativ Local:

- ❖ Consiliul local (președinții comisiilor consultative de specialitate și secretarul Consiliului)
- ❖ Primărie (Primarul, specialistul în domeniul regimului funciar și contabilul șef)
- ❖ Comunitatea oamenilor de afaceri (directorii sau reprezentanții principalilor structuri economice din localitate)
- ❖ Instituțiile educaționale (directorii gimnaziului și al grădiniței de copii)
- ❖ Organizațiile non-guvernamentale (reprezentanți ai ONG-urilor ce activează).

În implementarea strategiei, responsabilitățile de bază ale CIPS vor fi:

- ✓ Planificarea implementării acțiunilor.
- ✓ Elaborarea și promovarea adoptării deciziilor privind acțiunile de implementare.
- ✓ Coordonarea activităților de implementarea acțiunilor și proiectelor de dezvoltare.
- ✓ Coordonarea activităților de atragere a surselor financiare alternative în scopul realizării problemelor identificate.
- ✓ Monitorizarea implementării planului de acțiuni.
- ✓ Elaborarea rapoartelor și prezentarea lor către Consiliul Local.
- ✓ Acordarea asistenței tehnice și consultative în toate domeniile.
- ✓ Elaborarea și dezbateră proiectelor prioritare de dezvoltare.

CIPS își va desfășura activitatea în ședințe care se vor desfășura cel puțin o dată în lună.

Un rol important în procesul de implementare a Planului Strategic îl are Consiliul Local, care se va ocupa nemijlocit de monitorizarea și evaluarea procesului de implementare a Planului Strategic de dezvoltare socio-economică a comunei Mălăiești, raionul Orhei. Competențele Consiliului local se vor axa pe:

- ❖ Coordonarea activităților de antrenare a populației în acțiunile de realizare a proiectelor
- ❖ Promovarea dialogului permanent cu locuitorii, asigurarea transparenței în activitatea APL
- ❖ Încurajarea Voluntarilor în diverse activități publice
- ❖ Stimularea și coordonarea conlucrării actorilor comunității în realizarea obiectivelor comune ale Strategiei
- ❖ Parteneriatul cu APL, ONG, agenții economici în cea ce privește implementarea,

5.2 Raportarea și indicatorii de monitorizare

Raportarea implementării strategiei se va efectua prin elaborarea și prezentarea de către responsabilii de implementare a rapoartelor trimestriale către CIPS privind realizarea planului de acțiuni și a obiectivelor specifice. Anual CIPS va prezenta Consiliului Local raportul de evaluare a implementării Planului Strategic.

Evaluarea implementării Planului Strategic se va efectua prin analiza indicatorilor de performanță. Pentru fiecare acțiune planificată sunt stabiliți anumiți indicatori de implementare care vor fi monitorizați. În baza informațiilor furnizate de la responsabilii de implementare, beneficiari sau instituții specializate se vor stabili nivelul și gradul de implementare a acțiunilor și atingere a obiectivelor fixate.

6. PLANUL DE ACȚIUNI

6.1 Considerațiuni generale

Planul Acțiune (PA) este un instrument de planificare și implementare și conține un set de politici pe domenii de activitate ce se vor aplica într-un termen determinat în scopul realizării obiectivelor generale fixate într-o strategie.

Periodic, PA va fi revizuit, astfel încât obiectivele fixate să țină cont de evoluția macro-economică la nivel național, starea economiei la nivel regional și local, precum și de opiniile comunității locale cu privire la implementarea lui. Cu cât revizuirea se face la intervale mai scurte, cu atât marja de eroare în privința evaluării resurselor la un proiect este mai mică, având în vedere că, pe măsură ce se înaintează în timp, variabilele economice ce trebuie luate în calcul la o prognoză economică se multiplică.

Planul de Acțiune pentru implementarea Planului Strategic de dezvoltare socio-economică a comunei Mălăiești, raionul Orhei, reprezintă un pachet de măsuri și proiecte necesare schimbării comunității locale pentru atingerea unor parametri specifici societății moderne, astfel ca durabilitatea sa devină punctul forte al acesteia.

Dimensiunile dezvoltării actuale economice, sociale, de mediu și tehnologice ale comunei Mălăiești, raionul Orhei au fost analizate în cadrul procesului de analiză-diagnostic din cadrul Planului Strategic de Dezvoltare, iar obiectivele strategice au fost creionate, fixându-se câteva repere ca referințe pentru dezvoltările ulterioare.

Scopul Planului de Acțiune îl reprezintă prezentarea principalelor acțiuni și proiecte necesare fazei de planificare și implementare a dezvoltării economico – sociale, astfel încât procesul să poată fi evaluat continuu prin indicatorii selecționați ca relevanți pentru comuna Mălăiești, raionul Orhei.

Obiectiv Strategic 1. Implementarea, dezvoltarea și eficientizarea infrastructurii publice locale

NR	Programe	Acțiuni/Proiecte	Perioada de indeplinire	Cost total, Lei	Sursa de finansare	Responsabil
1	Elaborarea și implementarea sistemului de măsuri pentru reabilitarea drumurilor și iluminarea străzii	1.1 Reparația capitală a drumurilor din localitate	2021-2026	45 mil. lei	BL, BR, Fondul Rutier Național, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru
		1.2. Întreținerea drumurilor locale (profilarea drumurilor cu autogrederul) și întreținerea canalelor de scurgere a apelor pluviale	2021-2026	190 mii lei	BL, BR, Fondul Rutier Național, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru
		1.3. Achiziționarea de tehnică și echipament pentru întreținerea infrastructurii publice și deservirea spațiilor verzi	2021-2026	614 mii lei	BL, BR, Fondul Rutier Național, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru
2	Extinderea rețelelor de alimentare cu apă	1.4. Extinderea și îmbunătățirea sistemului de aprovizionare cu apă a localității	2021-2026	6 mil. lei	BL, BL, contribuția populației, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru
3	Extinderea rețelelor de alimentare cu apă potabilă și canalizare	1.5. Amenajarea și întreținerea fântânilor publice din localitate în conformitate cu normele în vigoare	2021-2026	270 mii lei	BL, BR, BS, AEE, Ambasadele din RM	Primar, CL, Grup de lucru
		1.6 Extinderea rețelei de gazificare cu 9 km	2021-2026	10 mil. lei	BL, BR, BS, AEE, Ambasadele din RM	Primar, CL, Grup de lucru
		1.7 Reducerea consumului de agent termic prin reabilitarea termică a clădirilor publice	2021-2026	18 mil lei	BL, BR, BS, AEE, Ambasadele din RM	Primar, CL, Grup de lucru

Obiectiv Strategic 2. Asigurarea condițiilor pentru crearea unor activități economice rentabile, sporind totodată numărul locurilor de muncă în localitate

NR	Programe	Acțiuni/Proiecte	Perioada de indeplinire	Cost total, Lei	Sursa de finansare	Responsabil
1	Diversificarea micului bisness	2.1 Accesarea unor surse de finanțare sub formă de grant sau investiționale pentru dezvoltarea business-ului rural	2021-2026	1,5 mil. lei	Surse atrase	Primar, CL, Agenți economici
		2.2 Stimularea dezvoltării sectorului servicii	2021-2026	800 mii lei	BL, Agenți economici, surse atrase	Primar, CL, Persoane private
		2.3 Stimularea dezvoltării sectorului de creștere, păstrare și prelucrare a producției agricole	2021-2026	1,5 mil. lei	BL, Agenți economici, surse atrase	Primar, CL, Persoane private
		2.4 Promovarea organizării lanțului alimentar complet, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole.	2021-2026	1 mil. lei	BL, donatorii, surse atrase	Primar, CL
		2.5 Cultivarea spiritului antreprenorial în deosebi în rândul tinerilor	2021-2026	100 mii lei	Organizații de consultanță, gimnazii	Primar, CL
2	Dezvoltarea agriculturii	2.6 Construcția sistemelor de irigare la scară mică a terenurilor agricole	2021-2026	1 mil. lei	FIDA, FEN, FISM, alte surse	Primar, CL, GȚ, Agenți economici
3	Valorificare terenurilor agricole și a producției agricole	2.7 Facilitarea procesului de consolidare a terenurilor agricole, înființarea de noi asociații agricole	2021-2026	200 mii lei	BL, Capital privat, surse atrase	Primar, CL, GȚ, Agenți economici
		2.8 Promovarea tehnologiilor de cultivare a culturilor cu potențial înalt	2021-2026	400 mii lei	BL, Proiectul Agricultură competitivă în RM (MAC-P), surse atrase	Primar, CL, GȚ, Agenți economici
4	Valorificarea potențialului turistic	2.9 Identificarea atracțiilor turistice din perimetrul comunei.	2021-2026	10 mii lei	BL, alte surse	Primar, CL, GȚ, Agenți economici
		2.10 Elaborarea și implementarea unui plan local de măsuri în vederea dezvoltării turismului în localitate	2021-2026	40 mii lei	BL, alte surse	Primar, CL, GȚ, Agenți economici
		2.11 . Dezvoltarea infrastructurii de deservire a turiștilor	2021-2026	1 mil lei	Capital privat, Sector de	Primar, CL, GȚ, Agenți economici

Obiectiv Strategic 3. Modernizarea, dezvoltarea și eficientizarea sistemului de educație, optimizarea sistemului de sănătate și protecție socială în comuna Mălăiești.

NR	Programe	Acțiuni/Proiecte	Perioada de indeplinire	Cost total, Lei	Sursa de finansare	Responsabil
1	Dezvoltarea învățământului școlar și preșcolar local competitiv	3.1 Reînnoirea bazei tehnico-materiale a instituțiilor de învățământ în corespundere cu particularitățile de vârstă a elevilor și a copiilor	2021-2026	500 mii lei	BL, Direcția raională Educațională, surse atrase	Directorii instituțiilor locale de învățământ
		3.3 Stimularea unei perfecționări continue a cadrelor didactice implicate în procesul decucațional	2021-2026	100 mii lei	BL, Direcția raională Educațională, surse atrase	Directorii instituțiilor locale de învățământ
		3.4 Susținerea socială a cadrelor didactice tinere, pentru a evita exodul acestora	2021-2026	500 mii lei	BL, Direcția raională Educațională, surse atrase	Directorii instituțiilor locale de învățământ
2	Îmbunătățirea mediului școlar și preșcolar	3.5 Termoizolarea și reabilitarea termică a instituțiilor de invatamint din localitate	2021-2026	3 mil. lei	BL, BR, FISM, surse atrase	Primar, CL, Grup de lucru
		3.6 Dotarea cu mobilier și inventar sportive a sălii de sport a școlii din localitate	2021-2026	300 mii lei	BL, BR, FISM, surse atrase	Primar, CL, Grup de lucru
		3.7 Dotarea cu mobilier a instituțiilor de învățământ	2021-2026	800 mii lei	BL, Bugetul intituțiilor de învățamint, surse atrase	Directorii instituțiilor locale de învățământ
		3.8 Menținerea și modernizarea clădirilor instituțiilor de învățământ școlar și preșcolar din comună	2021-2026	2 mil. lei	BL, Bugetul intituțiilor de învățamint, surse atrase	Directorii instituțiilor locale de învățământ
3	Îmbunătățirea stării de sănătate a populației comunei	3.9 Dotarea OMF cu mobilier și aparataj necesar	2021-2026	1,5 mil. lei	BL, BR, donator, Ministerul Sanatății, Muncii, Protecției Sociale și Familiei	OMF Boldurești, Direcția raională de sănătate
		3.10 Lărgirea gamei de servicii medicale prestate locuitorilor Comunei la OMF	2021-2026	1,5 mil. lei	BL, BR, donator, Ministerul Sanatății,	OMF Boldurești, Direcția raională de sănătate

					Muncii, Protecției	
		3.11 Elaborarea și implimentarea programelor de educație sanitară pentru copii, tineri, adulți și vârstnici	2021-2026	100 mii lei	BL, BR, donator, Ministerul Sanătății, Muncii, Protecției Sociale și Familiei	OMF Boldurești, Direcția raională de sănătate
4	Asigurarea unui nivel de trai decent pentru grupurile sociale vulnerabile și tinere	3.12 Deschiderea unui centru comunitar de asistență pentru persoanele în etate	2021-2026	1,6 mil. lei	BL, BR, donator, Ministerul Sanătății, Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Asistenul social, CL, ONG
		3.13 Amenajarea întrărilor și infrastructurii de acces pentru persoanele cu necesități speciale în toate instituțiile de stat, inclusiv a instituțiilor de învățământ	2021-2026	200 mii lei	BL, BR, donator, Ministerul Sanătății, Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Asistenul social, CL, ONG

**Obiectiv Strategic 4. Reabilitarea, modernizarea infrastructurii culturale și de
agrement, punerea în valoare a patrimoniului cultural al localității**

NR	Programe	Acțiuni/Proiecte	Perioada de indeplinire	Cost total, Lei	Sursa de finansare	Responsabil
1	Dezvoltarea activităților culturale	4.1 Crearea unui centru pentru tineret	2021-2026	150 mii lei	BL, alte surse	Primar ,Director CCT, ONG
		4.2. Valorificarea patrimoniului cultural al localității prin organizarea festivalurilor, concursurilor, târgurilor ș.a.m.d.	2021-2026	350 mii lei	BL, alte surse	Primar ,Director CCT, ONG
2	Dezvoltarea infrastructurii de odihnă și agrement	4.3. Renovarea stadionului de fotbal	2021-2026	300 mii lei	BL, Ministerul Educației, Culții și Cercetătorii, donații,alte surse	Primar ,Director CCT, ONG

3	Reabilitarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural	4.4. Menținerea și organizarea activităților colectivelor artistice de amatori (muzică, dans, etc.)	2021-2026	550 mii lei	BL, Direcția raională culturală, donații, alte surse	Primar, conducători artiști
		4.7 Promovarea tinerilor talentați prin susținerea participării lor la diferite concursuri, festivaluri la nivel național și internațional	2021-2026	200 mii lei	BL, Direcția raională culturală, donații, alte surse	Primar
		4.8 Menținerea și dezvoltarea continuă a activităților sportive și dotarea cu echipamentul necesar, transport, ect.	2021-2026	500 mii lei	BL, Direcția raională culturală, donații, alte surse	Primar
		4.9. Organizarea și petrecerea evenimentelor cultural-artistice și sportive în localități	2021-2026	400 mii lei	BL, donații, alte surse	Primar, CL
		4.10. Identificarea și promovarea produselor tradiționale locale	2021-2026	50 mii lei	BL, Agenții economici, donații, alte surse	Primar, grupul de lucru
		4.11. Elaborarea unei mărci comerciale locale	2021-2026	50 mii lei	BL, Agenții economici, donații, alte surse	Primar, grupul de lucru

Obiectiv Strategic 5. Protecția mediului ambiant, informarea și implicarea populației în vederea utilizării raționale a resurselor naturale

NR	Programe	Acțiuni/Proiecte	Perioada de indeplinire	Cost total, Lei	Sursa de finansare	Responsabil
1	Crearea sistemului de gestionarea deșeurilor în conformitate cu standardele moderne	5.1 Organizarea sistemului centralizat de colectare a deșeurilor	2021-2026	1,5 mil. lei	BL, alte surse	Primar, CL, Grupul de lucru
		5.2. Amenajarea unei gunoști autorizate	2021-2026	400 mii lei	BL, alte surse	Primar, CL, Grupul de lucru
		5.3 Proiectarea și construcția platformelor de colectare selective (reciclabile) a deșeurilor	2021-2026	400 mii lei	BL, alte surse	Primar, CL, Grupul de lucru
		5.4. Lichidarea gunoștilor neautorizate	2021-2026	100 mii lei	BL, alte surse	Secretarul CL, Secția de poliție de sector

2	Asigurarea unui mediu sănătos și ecologic	5.5. Curățirea fântânilor publice de pe teritoriul comunei	2021-2026	140 mii lei	BL, contribuții ale sănătății, alte surse	Primar ,CL
		5.6. Organizarea zilelor ecologice (curățire, amenajare și înverzire a spațiilor publice)	2021-2026	340 mii lei	BL, alte surse	Primar, CL
3	Informarea și instruirea locatarilor despre protecția mediului	5.7. Informarea populației asupra riscurilor cauzate de deversarea apelor uzate în locuri neamenajate	2021-2026	20 mii lei	BL, FEN ,alte surse	Primar, CL, Grupul de lucru
		5.8 Marcarea fântânilor publice în funcție de indicii de calitate a apei, actualizarea pașapoartelor	2021-2026	145 mii lei	BL, FEN ,alte surse	Primar, CL ,Grupul de lucru
		5.9 Implementarea programelor de educație ecologică a copiilor, tinerilor etc.	2021-2026	20 mii lei	BL, alte surse	Primar, CL, Grupul de lucru

Obiectiv Strategic 6. Implementarea în activitatea APL a unui sistem instituțional modern și transparent, implicarea civică în dezvoltarea comunei și în procesul decizional

NR	Programe	Acțiuni/Proiecte	Perioada de indeplinire	Cost total, Lei	Sursa de finansare	Responsabil
1	Asigurarea transparenței în activitatea APL	6.1.Organizarea regulată sau periodică, (după caz) a audierilor publice, dezbaterilor adunărilor cu localnicii pe marginea temelor și problemelor comunei	2021-2026	10mii lei	BL	Primar,CL
		6.2 Menținerea panourilor informative de pe teritoriul comunei	2021-2026	25 mii lei	BL, alte surse	Secretarul CL
		6.3 Întreținerea paginii Web. și a paginilor de pe rețelele de socializare	2021-2026	20 mii lei	BL, alte surse	Primar,CL
	Dezvoltarea capacităților de atragere și	6.4 Organizarea de către Primărie sau participarea funcționarilor publici la cursuri de calificare în administrare publică	2021-2026	100 mii le	BL, alte surse	Primar,CL
		6.5 Întărirea capacităților funcționarilor publici	2021-2026	50mii lei	BL, alte surse	Primar,CL

2		abilitați în atragerea fondurilor, investițiilor				
		6.6 Stabilirea unor parteneriate, înfrățiri cu Stabilirea unor parteneriate, înfrățiri cu ei, în vederea soluționării unor problem comune (măsurile culturale, schimb de experiență, proiecte transfrontaliere, etc.)	2021-2026	500 mii lei	BL, alte surse	Primar, CL
3	Dezvoltarea spiritului asociativ și civic în rândul cetățenilor	6.7 Acordarea suportului pentru înființarea ONG-urilor și organizații locale (asociații de proprietari, asociații profesionale etc.) cit și susținerea asociațiilor prezente	2021-2026	180 mii lei	BL	Primar, Secretarul CL, ONG
		6.8. Inițierea și derularea unor acțiuni de implicare civică	2021-2026	20 mii lei	BL	Primar, Secretarul CL, ONG

7. Impactul implementării Planului de dezvoltare

În continuare sunt enumerate cele mai importante efecte pe care Planul le va avea asupra comunității, prezentate pe fiecare domeniu în parte:

Infrastructura

Căile de comunicație rutieră ce facilitează accesul înspre și dinspre localitate vor fi aduse la standardele UE, cu ajutorul proiectelor implimentate, iar rețelele de apă și apă uzată vor conecta toată populația și agenții economici care își vor desfășura activitatea în perimetrul localității. De asemenea, calitatea apei și prestarea serviciilor de apă și canalizare vor respecta directivele UE, conform procesul de regionalizare la care Republica Moldova trebuie să se alinieze. Este necesar că desfășurarea activităților economice să respecte cerințele în privința impactului asupra mediului.

Mediul economic

Relansarea economică a localității reprezintă obiectivele, prioritățile planului de dezvoltare, proiectele identificate fiind orientate către acest lucru. “Orizontul Europa” va schimba profilul economic a localității prin promovarea turismului, a antreprenoriatului și parteneriatelor public-privat. Astfel, activitățile economice anticipate vor avea ca efect creșterea gradului de ocupare al forței de muncă, creșterea veniturilor și implicit a consumului. Toate acestea, împreună cu o conștiință rațională, vor aduce stabilitate și bunăstare în familiile comunității.

Social, cultural și educație

Implementarea planului de dezvoltare va avea un impact pozitiv și asupra domeniilor social, cultural și educativ. Planul este orientat atât către infrastructura de susținere a acestor domenii, cât și asupra activităților specifice, un rol important al aceste strategii fiind acela de susținere a ONG-urilor din aceste domenii, care vor crea valoarea adăugată.

De asemenea, conceptul strategic susține, alături de administrație, implicarea societății civile la actul decizional, prin ONG-uri capabile să implementeze proiecte împreună cu mediul de afaceri.

Un alt aspect important este cel al realizării unui parteneriat școală- mediu de afaceri, acest lucru fiind necesar pentru creșterea adaptabilității tinerilor la piața muncii și dezvoltarea spiritului antreprenorial al acestora.

Turism

Planul de dezvoltare aduce în prim plan turismul, cu potențial pe termen lung. Se au în vedere, în special, măsuri și proiecte de marketing și facilități de finanțare prin accesarea fondurilor pentru dezvoltarea de capacități.



CONSIL PRIM

APL cu siguranță în ziua de mâine

Date de contact:
Mun. Chișinău, bd. Dacia 31 of 58

Tel. Manager	060124930	Tarlapan Laura
Tel. Director	068221243	Cernitu Dumitru

